

Notat om rekrutteringsudfordringer

Danske SOSU-skoler kvitterer for muligheden for give vores input i forbindelse med det indkaldte samråd i Sundheds- og Ældreudvalget. Ligeledes hilser vi den store politiske bevågenhed på området velkommen, herunder kommissoriet for den tværministerielle kortlægning af manglen på social- og sundhedsmedarbejdere fra i torsdags. Et arbejde, der bygger ovenpå henholdsvis vores baggrundsnotat fra sidste år samt KL's og FOA's rapport fra 3. januar 2018. Det er væsentligt med et fælles fundament, der kan danne grobund for en langsigtet og bredt funderet handlingsplan for at håndtere udfordringerne.

I det kommende vil vi komme rundt om følgende temaer:

- Søgning
- Frafald
- Fastholdelse

Søgning

Social- og sundhedsuddannelserne er underlagt den dimensioneringsaftale, hvor der i årene 2017-2018 skal uddannes minimum 5.000 social- og sundhedsassistenter og 2.200 hjælpere. Fra 2017 blev uddannelserne omlagt til to separate uddannelser i stedet for som tidligere en trindelt uddannelse. Der er derfor betydelig usikkerhed om opgørelse af tallene mellem de forskellige datakilder. Tallene her er trukket via uddannelsesstatistik.dk

Antal indgåede aftaler gennem årene på de to uddannelser:

Uddannelse	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 Q1
SOSU-Assistent	4.188	3.940	4.217	4.351	4.216	4.184	4.182	4.783	1.243
SOSU-Hjælper	9.547	9.260	8.081	8.266	8.384	6.177	3.891	1.702	554
Hovedtotal	13.735	13.200	12.298	12.617	12.600	10.361	8.073	6.485	1.797

Antal igangværende aftaler gennem årene på hovedforløb:

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
SOSU-Assistent								3.419
SOSU-Hjælper								1.457
Gl. Assistent	5.725	6.058	6.115	6.121	6.160	6.183	6.120	2.365
Gl. Hjælper	7.590	7.114	6.506	6.480	6.586	5.649	3.472	150
Hovedtotal	13.315	13.172	12.621	12.601	12.746	11.832	9.595	7.391

Som det fremgår af de to tabeller, er der forskel på antal indgåede og igangværende aftaler. Dette skyldes, at uddannelser oftest strækker sig over flere kalenderår, men også det faktum, at aftaler kan indgås i et kalenderår til start i det kommende kalenderår. Dimensioneringsaftalen er en forhandlet aftale, hvor der kan stilles spørgsmål ved sammenhængen mellem antal færdiguddannede og antal indgåede aftaler.

Der er ikke nok elever på grundforløb 2 til at imødekomme antallet af uddannelsesaftaler. Der er dog lokale og regionale forskelle. Hertil kommer, at en del kommuner ansætter egne social- og sundhedshjælpere som elever på assistentuddannelsen, og dermed risikerer elever med et fuldført grundforløb 2 stå uden muligheder for uddannelsesaftale.

Danske SOSU-skoler har grundet samrådet adspurgt skolerne om, hvor mange elever på grundforløb 2, der lige nu ikke har en uddannelsesaftale. På begge SOSU-uddannelser har over 1/3 af eleverne ikke nogen aftale. Tallet skal dog tages med et gran salt, da det både inkluderer dem, der ikke har søgt en praktikplads endnu og dem, der har opnået en aftale, men hvor aftalen ikke er godkendt/underskrevet og registreret endnu. Tallene viser, at selv sent i grundforløbet har mange elever ikke en godkendt uddannelsesaftale.

Den endelige overgangsfrekvens vil foreligge senere. Men flere skoler har en del elever, der afslutter et grundforløb uden at få tilbudt en praktikplads. Det skaber historier om, at uddannelsen er en narresut, for det er ikke muligt at få en uddannelsesaftale efter grundforløbet. Det påvirker skolernes mulighed for at øge den fremtidige søgning negativt.

Danske SOSU-skoler er også blevet spurgt til, hvilke elevtyper, der ikke i samme grad som tidligere søger uddannelserne. Det drejer sig især om voksne elever og tosprogede, der for begges vedkommende er faldet betydeligt siden erhvervsuddannelsesreformen trådte i kraft 1. august 2015. Dette skyldes især manglende mulighed for anden forsørgelse end SU på grundforløb, hvor løsningen vil være at lade grundforløbet omfattes af uddannelsesaftalen og dermed løn på grundforløbet, og for de tosprogede er det især manglende muligheder for forforløb i dansk sprog og kultur.

Interessante analyse- og opmærksomhedspunkter

- Afklaring af forskellige datakilders validitet, eksempelvis uddannelsesstatistik.dk, skolernes studieadministrative systemer og kommunerne og regionernes lønstatistik. Dette for at sikre et ensartet og fælles fundament.
- Det er udbredt med elever, der indgår flere aftaler, hvorfor en del aftaler aldrig materialiseres. Dette giver et slør i antallet af indgåede aftaler og dermed i antallet af elever på hovedforløbet.
- Hvorledes sikres elever på et grundforløb en uddannelsesaftale?
  - Uddannelsesaftale, der inkluderer grundforløb 2
  - Tidligere ansættelse af eleverne, der er i gang med grundforløb
- Hvad skal der til, for at et øget antal af tosprogede atter vælger SOSU-uddannelserne?

Frafald

Frafald dækker over flere hændelser, såsom afbrydelse af grundforløb med og uden omvalg, manglende overgang fra grundforløb til hovedforløb af forskellige årsager og frafald på hovedforløbet især i første praktikperiode.

Igen må det påpeges, at forskellige datakilder giver forskellige tal for frafaldet. Ifølge uddannelsesstatistik.dk afbryder cirka 20 % af elever på grundforløbet, mens frafaldet på hovedforløbet efter seks måneder er omkring 14 %. Heri findes også tallene for manglende overgang fra grundforløbet til hovedforløbet, der blandt andet skyldes, at eleven ikke tilbydes eller søger en praktikplads. En historie, der fylder meget, er, at unge elever ikke tilbydes uddannelsesaftaler som assistenter, men i stedet får at vide, at de kan blive social-

og sundhedshjælpere og når de er blevet ældre og mere modne, kan de blive assistenter. Altså en de facto genindførelse af den trindelte uddannelse. Dette kan medvirke til frafald og mindske fremtidig søgning.

Skolerne udarbejder årligt en handlingsplan for øget gennemførelse, hvor frafaldet selvfølgelig er et centralt tema. Referencemæssigt er det klare mål 2 i reformen og handlingsplanen.

Flere skoler har i øjeblikket et samarbejde med Undervisningsministeriets læringskonsulenter om frafaldet på hovedforløbet. Konklusionerne indtil videre er, at over 80 % af de uddannelsesaftaler, der opsiges, opsiges i prøvetiden. Det er især de helt unge elever, der har frafald.

Frafaldet skyldes i særlig grad det dobbelte praktikchok. Elevernes praksischok skyldes ikke alene de borgerrettede opgaver, men også forventningerne fra praksis til eleven. Dette er også den anden del af praksischokket, nemlig praksisfeltets oplevelse af elevernes manglende kompetencer.

Interessante analyse- og opmærksomhedspunkter

- Hvilke initiativer virker i forhold til nedbringelse af frafaldet på grundforløbet?
  - Hvornår og hvorfor opstår frafaldet?
- Hvordan mindskes og håndteres det dobbelte praksischok?

Fastholdelse

Det sidste tema handler om, hvorledes de færdiguddannede fastholder deres beskæftigelse inden for området. Her er skolernes opgave den løbende videre- og efteruddannelse. De stadig stigende krav til og ændringer i jobfunktionerne stiller store krav til den enkelte medarbejder og dennes arbejdsplads til at være opdateret på seneste viden og opsætningen til praksis heraf. Skolerne har et godt samarbejde med efter- og videreuddannelse med arbejdsgiverne.

Interessante analyse- og opmærksomhedspunkter

- Hvordan kan efter- og videreuddannelse være med til at fastholde personalet og reducere fravær?